

BUDAPEST A SZÁZADFORDULÓ TÁJÁN

2.1.Kávéházak a századfordulón – Nem csak a PILVAX!

A kávéház szót „káféház” formában először Mikes Kelemen használta 1738-ban. A kávéházak virágzó korszaka a XIX. század közepétől számítható. A Monarchia nagyvárosaiban, azaz Bécsben, Budapesten és Nagyváradon jellegzetes polgári életformát sugárzó intézményekké váltak.

Kezdetben csak a férfiak látogatták a kávézókat, de a század végétől és különösen a XX. században már a hölgyek is helyet követeltek és kaptak bennük. A kávéházak jelentős szerepet töltek be a társadalmi és kulturális életben. A kényelmes, fényűzően berendezett helyiségekben újságok, folyóiratok várták a vendégeket, egy-egy kávéháznak kialakult a törzsközönsége. A kávéházak maguk is szakosodtak, az irodalmi kávéházak mellett a leglátogatottabb intézmények az éjszakai zenés kávézók voltak. A vidám társasági élet jellegzetes terméke a kávéházi humor, amelyet főképp a szépirodalmi alkotások örökítettek meg az utókor számára.

A századvég és a századelő, azaz a XIX. század vége és a XX. század eleje egyik legjelentősebb kulturális hagyatékának az irodalmi kávéház tekinthető. Itt ugyanis nemcsak olvasták, hanem készítették is az újságokat. Budapesten írói, szerkesztői, kritikusi asztaltársaságok jelentették azt a közeget, amelyben megszületett a modern magyar irodalom.

„Oh,

Rettenetes, cifra kórház,

Ahol mű-bársony és mű-márvány

Fogadja azt, ki hajléktalan-árván

Beténfereg.

Itt meggyógyul a sok beteg,

Elkeseredett pária,

Ki a hitelbe hozott kávéhoz

A sült galambot várja.

Itt a melegben és a füstben,

Melytől kicsordul a szemedből a könnyű,

Feledni és vigasztalódní könnyű!”

(Heltai Jenő: Kávéházi elégia – részlet)

A feladat három részből áll:

1. Végezzetek kutató munkát!
 - Derítsétek ki, melyek voltak a legfontosabb, leghíresebb kávéházak Budapesten,
 - hol voltak találhatóak (ha változott az utca neve, azt is írjátok meg),
 - kik jártak oda (híres írók, költők, színészek)!
 - Plusz pontokat szerezhettek, ha térképet is mellékeltek, amelyen bejelölitek a helyszíneket.
 - Keressetek olyan műveket, amelyek ezekben a kávéházakban születtek, vagy róluk szólnak (lásd.: Heltai).
 - Listázzátok találataitokat, amelyek akkor érnek pontot, ha mindegyik mellett ott van a forrás megjelölése!

2. Nézzetek utána, jelenleg mely kávéházak (de akár klubok, mozik, közösségi terek) adnak helyet az irodalmi, művészeti élet iránt érdeklődőknek!
3. Szerintetek, ha ma élne Petőfi, hová hívná találkozóra költő-író társait, a művészeti életet támogató mecénásokat? Indokoljátok választásotokat!

A forrásokat feltétlenül tüntessétek fel minden feladatmegoldásnál!

Egyénileg elkészített feladatmegoldásokat várunk és azt egyénileg pontozzuk maximum 100 pontig. (Alapfeladat 80 pont, térkép 20 pont.)

Beadási határidő: február 4. (hétfő) - 10 óra

Kérjük, tüntessétek fel a nevet, osztályt és a feladatmegoldás címét.